

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE MUZEUM SZTUKI W ŁODZI ZA ROK 2019

I Wystawy i działania edukacyjne

a) Wystawy

ms1: ul. Więckowskiego 36, ms2: ul. Ogrodowa 19

Ekspozycje stałe:

1. *Atlas nowoczesności. Kolekcja sztuki XX i XXI wieku*

otwarcie: 24.01.2014, ms2, sale na 1, 2 i 3 piętrze

kurator: Jarosław Suchan i Zespół

Wystawa pozwalająca w nowy sposób spojrzeć na kolekcję Muzeum, będąca opowieścią o nowoczesności i jej znaczeniu dla nas dzisiaj. Ekspozycja jest próbą zrozumienia i zobrazowania za pomocą sztuki podstawowych, istotnych dla nowoczesnego świata zjawisk i pojęć, takich jak eksperyment, kapitał, norma, emancypacja, postęp czy rewolucja, a także pytaniem o to, jak zmieniał się charakter tych zjawisk i jak dalece kształtują one dzisiejszą rzeczywistość.

2. Sala Neoplastyczna. Kompozycja otwarta – nowa odsłona

otwarcie: 26.04.2019, ms1, 2 piętro

kuratorzy: Jarosław Suchan we współpracy z Danielem Muzyczukiem, Aleksandrą Jach i Marią Morzuch

Premiera projektu „Kompozycja otwarta” odbyła się w 2010 roku. Od tego czasu Sala Neoplastyczna, która stanowiła niegdyś centrum wystawy kolekcji Muzeum, stała się katalizatorem i punktem odniesienia dla działań współczesnych artystów. W aktualnej odsłonie projektu w dialog z Salą, czy szerzej w dialog ze sztuką Strzebińskiego i Kobro, wchodzi prace Daniela Burena, Igora Krenza, Liama Gillicka, Moniki Sosnowskiej, RH Quaytman i Céline Condorelli.

Ekspozycje czasowe:

1. *Awangarda i państwo*

26.10.2018–27.01.2019, ms1, wszystkie piętra

kuratorzy: Dorota Monkiewicz

kuratorka ze strony ms: Marta Skłodowska

Prezentacja w sposób pionierski podjęła tematykę uwikłania sztuki awangardowej w burzliwą historię minionego stulecia oraz wynikających z tego konsekwencji dla dzisiejszej kultury. Najważniejszym celem wystawy było przedstawienie skomplikowanych relacji między artystami awangardy a kolejnymi formami państwowymi istniejącymi na ziemiach polskich w latach 1918-1981: II Rzeczpospolitą i PRL. Kwestia ta ujęta została przy tym w kontekście sztuki i rzeczywistości politycznej naszego regionu, stwarzając tym samym szansę na otwarcie nowej perspektywy interpretacyjnej.

2. *Wielka Wojna*

23.11.2018–17.03.2019, ms2, parter

kuratorzy: Paulina Kurc-Maj, Paweł Polit, Anna Saciuk-Gąsowska

Wystawa poruszyła kwestię wpływu I wojny światowej na rozwój i ewolucję sztuki nowoczesnej, uwypuklając różnice między zachodnio- i wschodnioeuropejskim doświadczeniem. *Wielka wojna* była zarazem pytaniem o to, w jaki sposób konstruowana jest pamięć o tamtym wydarzeniu w różnych społeczeństwach Europy. Projekt obejmował prace wskazujące na szczególny charakter tej wojny w historii ludzkości – jej ogromną skalę przejawiającą się w zasięgu działań wojskowych, szeregu zaangażowanych stron konfliktu, zaawansowanego charakteru technicznych środków masowego zniszczenia, liczbę ofiar.

3. *Prototypy 1: Dom Mody Limanka. Nowa Kolekcja*

22.02– 21.04.2019, ms1

kuratorka: Maria Morzuch

Wystawa była elementem projektu pod tytułem „Prototypy”, testującego to pojęcie na materiale z kolekcji Muzeum. Zaproszeni artyści i artystki z kolektywu Dom Mody Limanka użyli dzieł z zasobów muzealnych do przygotowania autorskiej linii ubrań o potencjale krytycznym, przekształcając kolekcję dzieł w „Nową Kolekcję”, przestrzeń ekspozycji w sklepowy showroom, a także włączając publiczność w interakcję z wystawą, m.in. za pośrednictwem mediów społecznościowych.

4. *Zjednoczona Pangea*

22.03 – 9.06.2019, ms1, 1 piętro

kuratorka: Joanna Sokolowska

Zbiorowa wystawa pokazywała, jaki pożytek dla pracy z wyobraźnią ekologiczną płynie ze sztuki. Pangea – inaczej „Wszecziemia” lub „cała Ziemia” – to jeden z dawnych superkontynentów, w którego skład wchodziły współczesne bloki kontynentalne. Wystawa zaproponowała użycie tej geologicznej metafory w celu wyobrażenia sobie „wszeczziemskiego” obywatelstwa i Ziemi jako gospodarstwa domowego. Prezentowane prace badały i poszerzały ludzką percepcję różnych form życia, poszukując możliwości współistnienia w poczuciu współzależności, współodpowiedzialności i troski o to, co wspólne.

5. *Prototypy 2: Codex Subpartum. Konrad Smoleński, Michał Libera, Barbara Kinga Majewska, Zinc & Copper.*

12.04– 8.06.2019, ms2, parter

kurator: Michał Libera

kurator ze strony MS: Daniel Muzyczuk

Drugą odsłoną projektu „Prototypy” była próba transmutacji niewidzialnych treści obrazów z kolekcji Muzeum w „widzialne” – za pomocą dźwięku; bardziej niż odnajdywaniem partytur na powierzchni obrazów była tworzeniem głosów wykonawczych czy muzycznych gestów Jak pisali artyści: „w *Codex Subpartum* dźwięk służy do poszukiwania słów w pra-piśmie Waława Szpakowskiego, wspomnień w grafikach Mony Vatamanu i Florina Tudora, algorytmów obliczeniowych w diagramach Suzanne Treister, eliksirów zniekształcających widzenie w pracach Boba Cobbinga”. W każdym tygodniu trwania wystawy prezentowana była jedna z ośmiu kolejnych prac pochodzących z zasobów muzeum oraz ich dźwiękowych ekwiwalentów w sumie składających się na kompletny projekt „Codex Subpartum”.

6. *Marek Chlanda. Studium posłuszeństwa / Marek Chlanda. Study of Obedience*

28.06-13.10.2019, ms1, 1 piętro

kuratorki: Magdalena Kownacka, Gawel Kownacki, Anna Saciuk-Gąsowska

Wystawa artysty, którego twórczość na różne sposoby wiąże się z historią Muzeum, krąży wokół wyznaczonych przez „*Studium posłuszeństwa*” wątków. Punktem wyjścia prezentacji jest jedna z najnowszych realizacji artysty, tytułowe „studium posłuszeństwa” właśnie. Praca powstała w Nowej Hucie, w momencie demontażu „*Szkoły utopii*”, projektu na poły wystawienniczego, na poły teatralnego, realizowanego w przestrzeniach opuszczonego skrzydła budynku dawnego Technikum Elektrycznego. Prezentacja łączy elementy historyczne ze współczesnymi. Podąża za artystą i jego procesami badawczymi. Bada pozostawione przez niego mapy, szkicowniki, zapisy ruchu, ślady gestów. Otwiera się na sensualne i intuicyjne skojarzenia. Poszukuje śladów strategii choreograficznych w obrębie odmiennych rodzin prac. Odwołuje się do narzędzi montażu w miejsce myślenia o kompozycji przestrzeni i chronologii.

7. *Prototypy 03: Carolina Caycedo i Zofia Rydet. Raport troski*

6.09.2019–12.01.2020, ms1, 1 piętro

kuratorki: Aleksandra Jach, Carolina Caycedo

Wystawa to trzecia część cyklicznego projektu „Prototypy”. Carolina Caycedo zaprezentowała swoje prace w kontekście zdjęć Zofii Rydet. Artystka zainspirowała się cyklem „Zapis socjologiczny” (1978-1990), w którym fotografka dokumentuje tradycyjne sposoby życia, które znikają podczas modernizacji kraju. W obrazach tych Carolina widzi podobieństwo do rodzimej Kolumbii i miejsc, które poświęcane są w imię rozwoju. Na temat bohaterki Rydet wiemy niewiele. Widzimy je w intymnych przestrzeniach kuchni czy izb, wykonujące czynności domowe albo pracę zawodową. Te prywatne światy mają jednak potencjał polityczny. Zdjęcia Zofii Rydet pokazują podłoże zaangażowania obywatelskiego, a jest nim opieka nad najbliższym otoczeniem.

8. *Komponowanie przestrzeni. Rzeźby awangardy*

4.10.2019–2.02.2020, ms2, parter

kuratorki: Katarzyna Słoboda, Małgorzata Jędrzejczyk

Podążając za eksperymentami rzeźbiarek i rzeźbiarzy awangardy wystawa śledzi kulisy i konsekwencje fascynujących modernistycznych odkryć dotyczących relacji pomiędzy przestrzenią, ruchem i ciałem. Przewodniczką po nich jest Katarzyna Kobro i jej prace, które pokazane są w kontekście twórczości takich współczesnych jej twórców, jak m.in. Naum Gabo, Alexander Calder, Barbara Hepworth, Antoine Pevsner, Jean Arp, Isabelle Waldberg, Alexander Archipenko czy Julio Gonzales. To pierwsza w Polsce przekrojowa międzynarodowa wystawa awangardowych dokonań tych artystów.

9. *R.H. Quaytman. Słońce nie porusza się. Rozdział 35*

8.11.2019–23.02.2020, ms1, 2 piętro

kurator: Jarosław Suchan

R.H. Quaytman jest jedną z najwybitniejszych współczesnych artystek amerykańskich, a jej twórczość stanowi dzisiaj jedną z najbardziej oryginalnych prób rewitalizacji i aktualizacji intelektualnego i emocjonalnego

potencjału zawartego w malarskim medium. Artystka jest w szczególności zainteresowana badaniem obrazu, zarówno w jego wymiarze fizycznym – jako rzeczy, która w określony sposób okupuje konkretną przestrzeń, jak i semantycznym – jako znaku o złożonej relacji zarówno w stosunku do swojego znaczącego, jak i do swojej materialnej podstawy. Specjalnie przygotowywana dla Muzeum wystawa stanowi rodzaj konceptualnej retrospektywy, w ramach której artystka poddaje ponownej lekturze wcześniejsze Rozdziały ciągle rozwijanego projektu, a także wraca do jego początków ściśle związanych z Łodzią oraz znajdującymi się w tym mieście dziełami Kobro i Strzeмиńskiego. Oprócz precyzyjnie dobranych dzieł z wcześniejszych rozdziałów wystawa prezentuje nowe obrazy, w których R. H. Quaytman kontynuuje swój dialog z twórczością polskich artystów oraz eksploatuje inne aspekty jej osobistych relacji z łódzkim muzeum.

Muzeum Pałac Herbsta, Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi

Ekspozycje stałe:

1. *Pałac Herbsta. Sztuka dawna w nowym wymiarze*
otwarcie: 20.09.2013

kuratorka: Dorota Berbelska

Pałac Herbsta to miejsce nierozzerwalnie związane z losami rodziny Herbstów i Scheiblerów, zaliczanych do najbogatszych i najbardziej wpływowych rodzin łódzkich przemysłowców. Projekt wystroju pomieszczeń i nowej aranżacji pałacowych wnętrz powstał na podstawie dokumentacji konserwatorskich i nieznanymi wcześniej archiwalnych fotografii. Po przeprowadzeniu prac konserwatorskich pałacowe salony są bliższe oryginałowi z czasów, gdy mieszkała tu rodzina Herbstów.

2. *Herbstowie. Historie niedokończone*
otwarcie: 20.09.2013

kuratorki: Dorota Berbelska, Magdalena Michalska-Szałacka

Wystawa, przygotowana na podstawie nowo odkrytych archiwalnych materiałów, opowiada historię dwóch pokoleń rodziny Herbstów, która miała znaczący wpływ na rozwój Łodzi. Ekspozycja w Muzeum Pałac Herbsta w niekonwencjonalny sposób pokazuje losy właścicieli obiektu w kontekście dziejów Łodzi przełomu XIX i XX wieku.

Ekspozycje czasowe:

1. *Jak to widzisz?*
7.12.2018 – 31.03.2019

kuratorzy: Sabina Bałulis, Natalia Bartczak, Ewa Gaj, Katarzyna Kaleta, Magdalena Knapowska-Niziołek, Emiliana Konopka, Damian Krakowiak, Marta Motyl, Michalina Peruga, Paulina Stencel
opiekunki projektu: Maria Milanowska, Katarzyna Kończal, Tatiana Szymańska, Joanna Jaśkiewicz, Aleksandra Dudek

Projekt wystawienniczo-edukacyjny był propozycją nowej formy aktywizowania publiczności. Przyswiecała mu idea włączenia widzów do czynnego uczestnictwa w procesie powstawania wystawy oraz przedstawienia muzeum jako przestrzeni twórczego dialogu. Ważną rolę odgrywała wspólna praca nad wystawą, w której wzięli udział uczestnicy projektu. Jednym z działań był otwarty plebiscyt pozwalający publiczności zdecydować, które dzieła z kolekcji Sztuki Dawnej, także tych nieprezentowanych na co dzień, znajdą się na ekspozycji. Autorzy najciekawszych uzasadnień tworzyli zespół kuratorski.

2. *Wokół Konrada Krzyżanowskiego. Asocjacje i ekspresje*
10.05–1.09.2019

Kuratorka: Maria Milanowska

Prezentacja dorobku jednego z barwniejszych twórców warszawskiego środowiska artystycznego początku XX wieku – Konrada Krzyżanowskiego. Malarz balansując na granicy późnego, młodopolskiego symbolizmu stopniowo wprowadzał do swojej sztuki echa dopiero przeblyskującego na rodzimym gruncie ekspresjonizmu. Utrzymywał kontakty z szerokim kręgiem artystów plastyków i literatów, a także prowadził działalność pedagogiczną, współtworząc Warszawską Szkołę Sztuk Pięknych. Wystawa stanowi okazję do refleksji nad warszawskim środowiskiem artystycznym epoki i jego roli w rozwoju sztuki polskiej.

3. *Galeria Sztuki Dawnej*

2.10.2019–do odwołania

kuratorka: Dorota Berbelska

W Galerii Sztuki Dawnej prezentowane są wybrane, najciekawsze dzieła z kolekcji sztuki polskiej i europejskiej, w tym obrazy zaliczane do arcydzieł malarstwa polskiego. Można obejrzeć zarówno obiekty pochodzące z rodzinnego zbioru Kazimierza Bartoszewicza jak i dzieła zakupione do muzealnej kolekcji w latach 30. XX w. oraz te, zgromadzone przez łódzkich fabrykantów stanowiące o wyjątkowości zbiorów. Pozyskanie nowych przestrzeni ekspozycyjnych w Muzeum Pałac Herbsta umożliwiło prezentację dzieł sztuki dawnej, które nie były udostępniane publiczności od 1992 r.

Ekspozycje poza Muzeum Sztuki w Łodzi:

1. *Through the Soundproof Curtain. The Polish Radio Experimental Studio*

ZKM | Zentrum für Kunst und Medien Karlsruhe

13.07.2018–06.01.2019

kuratorzy: Michał Mendyk, Daniel Muzyczuk

Była to pierwsza tak obszerna prezentacja dziedzictwa Studia Eksperymentalnego Polskiego Radia – unikatowego w skali byłego Bloku Wschodniego centrum twórczości elektronicznej. Studio Eksperymentalne zostało powołane do życia w Warszawie w 1957 roku, stając się w tej części Europy miejscem wyjątkowym. Przez kilka dekad oferowało twórcom przestrzeń artystycznej autonomii i kreatywnej wolności. Członkowie zespołu konsekwentnie poświęcali się promocji nowych form muzyki, organizując wykłady, przygotowując cykle popularyzatorskich audycji, publikując artykuły. Studio Eksperymentalne, inspirowane przez działania kompozytorów, twórców filmów, architektów, artystów sztuk wizualnych i performance, stało się twórczym laboratorium, które wykształciło zupełnie nowy język, otwarty na osobiste odczytania widzów i słuchaczy.

2. *Une avant-garde polonaise: Katarzyna Kobro et Władysław Strzemiński*

24.10.2018–14.01.2019, Centre Pompidou, Paryż

kuratorzy: Jarosław Suchan, Karolina Ziębińska-Lewandowska

Ekspozycja była kolejnym – po prezentacjach w Madrycie i Malmö – realizowanym we współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza, projektem wystawienniczym Muzeum, który przypominał światowej publiczności o należnym tej parze artystów miejscu w historii sztuki XX wieku. Kuratorzy wystawy, odwołując się do pojęcia „realnej utopii”, z jednej strony wskazali na utopijność postawy Kobro i Strzemińskiego, z drugiej na obecny w niej realizm. Utopijność wiązała się z przekonaniem, że działalność artystyczna może przyczynić się do społecznej zmiany i ustanowienia nowego, lepszego ładu. Realizm z kolei przejawiał się w tworzeniu ze świadomością, że każda epoka, każdy czas domaga się własnych, wciąż nowych odpowiedzi na pytanie o to, jak miałby ów utopijny świat wyglądać.

3. *Katarzyna Kobro & Władysław Strzemiński. Een poolse avant-garde*

22.03-30.06.2019, Gemeentemuseum, Haga

kurator: Jarosław Suchan, Daniel Koep, Hans Janssen

Monograficzna wystawa twórczości pary artystów – kluczowych postaci związanych z awangardą dwudziestolecia międzywojennego w Polsce. Ekspozycja będąca obszernym przeglądem ich twórczości miała na celu przedstawienie dokonań Kobro i Strzemińskiego jako czołowych artystów awangardy europejskiej oraz wprowadzenie polskiej awangardy w światowy obieg. Była to kolejna edycja wystawy po prezentacji w Museo Reina Sofia w Madrycie, Moderna Museet w Malmö oraz Centre Pompidou w Paryżu.

4. *Franciszka Themerson. Linie życia*

13.07–13.10.2019, Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia 1, Gdańsk

kurator: Paweł Polit

Prezentacja malarstwa i rysunków Franciszki Themerson z lat 50. i 60. – okresu, w którym krystalizowała się formuła jej malarstwa łączącego ze sobą figurację z badaniem przestrzeni optycznej obrazu. Kompozycjom olejnym artystki, których narracje wyprowadzone są z gęstej faktury za pomocą dynamicznych przebiegów linii, towarzyszą prace na papierze – energetyczne rysunki abstrakcyjne z cyklu *Calligrammes* [Kaligramy] oraz rysunki z cyklu *Traces of Living* [Ślady życia] wiążące ze sobą element anegdoty. Prace te czynią odbiorców świadkami procesu spontanicznego kształtowania się przedstawień, które wiążą ze sobą zmienność punktów widzenia i układów odniesienia.

5. *Słowo kłamie – oko nigdy. Nowoczesność w fotografii polskiej 1918-1939*

28.09- 27.10.2019, Centrum im. Ludwika Zamenhofa, Białystok

kuratorka: Maria Franecka

Wystawa prezentowała wyjątkowy okres w historii fotografii, kiedy poruszane były takie zagadnienia, jak urbanizacja, fascynacja postępem technicznym, strach przed skutkami industrializacji, czy koncepcja nowego człowieka, a także eksperymenty formalne na pograniczu przedstawieniowości i abstrakcji. W tym okresie artyści zaczęli wykorzystywać efekty możliwe do uzyskania za pomocą fotografii, a nie jak wcześniej tworzyć zdjęcia naśladujące malarstwo czy grafikę. Aparat fotograficzny był traktowany jak proteza, która dzięki swoim mechanicznym właściwościom w najbardziej adekwatny sposób miała zarejestrować dostarczającą licznych bodźców nowoczesną rzeczywistość. Nowatorskie rozwiązania, takie jak fotografowanie z ptasiej i żabiej perspektywy, nieoczywiste kadrowanie, duże zbliżenia, reekspozycja, fotografia bezkamerowa, czy zestawienie sfotografowanych elementów w technice fotokolażu miały na celu „wybić” widza z utartych schematów percepcyjnych i skonstruować nowy język wizualny.

6. *Polskie malarstwo historyczne na przestrzeni wieków*
21.09–21.10.2019, Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim

kuratorzy: Natalia Dubrowin, Maria Milanowska

Wystawa organizowana w ramach obchodów 500-lecia Zamku Królewskiego w Piotrkowie Trybunalskim. Na ekspozycji prezentowane są dzieła czołowych przedstawicieli polskiego malarstwa historycznego, w tym Jana Matejki, Jerzego i Wojciecha Kossaków, Wojciecha Gersona, Jana Czesława Moniuszki, czy Marcello Bacciarellego – nadwornego malarza ostatniego króla Polski, Stanisława Augusta Poniatowskiego. Prezentowane obrazy udostępnione zostały ze zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi.

Wydarzenia dodatkowe:

1. Poruszenie – projekt wystawienniczy podsumowujący warsztaty Muzeum Sztuki na Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
17.05-30.06.2019, ms1, parter

2. Prezentacja materiałów archiwalnych o Sali Neoplastycznej
26.04–10.2019, ms1, biblioteka

3. Niedziela w Muzeum Sztuki – prezentacja dokumentacji cyklicznych imprez edukacyjnych organizowanych w Muzeum w latach 1974-1981 i przywróconych w 2010 r.
10.2019 –01.2020, ms1, biblioteka

Całkowity koszt produkcji wystaw w 2019r. to 1.492.367,48, z czego:

- 1) Finansowanie własne = 99.492,22 zł, tj. 6,67%,
- 2) Finansowanie z dotacji podmiotowej MKiDN = 554.692,08, tj. 37,17%,
- 3) Finansowanie MKiDN program „Niepodległa” = 636.945,25 zł., tj. 42,68%,
- 4) Finansowanie MKiDN rezerwa z Ministerstwa Finansów (wystawa Quaytman) = 201.237,93 zł. tj. 13,48%.

b) Działania edukacyjne

ms1; ms2

1. ilość przeprowadzonych lekcji muzealnych w roku 2019: 687
liczba osób biorąca udział w wydarzeniach edukacyjnych w roku 2019: 13 612

2. cykliczne programy edukacyjne organizowane przez Muzeum

- *On, Ona, Ono (Yoko) żyją.* – wykłady
 - *Za zasłony obserwuję obie strony. Wykłady o tym, jak sztuka troszczy się o świat* *Otwarta pracownia* – warsztaty
 - *Familia do kwadratu* – warsztaty
 - *Pół kwadrata małolata* – warsztaty
 - *Maluchy w muzeum* – warsztaty
 - *Przećwicz* – spotkania dla dzieci
 - Klub *ms17* – spotkania młodzieżowego klubu muzealnego
 - Ms Club – spotkania klubu wolontaryjnego dla dorosłych.
- Ponadto organizowane były wydarzenia jednorazowe: warsztaty, konkursy, spotkania, szkolenia, rezydencje edukacyjne itp.

3. działania na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych

- Dzień Wolnej Sztuki z audiodeskrypcją dla niewidomych
- rezydencja edukacyjna w Szczekocinach
- projekt *Julian Jończyk. Świetlisty* na Dzień Awangardy II Szczekocińskiego Festiwalu Dialogu Kultur Yahad
- akcja artystyczna *Równowaga dynamiczna. Sytuacja niemożliwa* oraz akcja rysunkowa *Lajb-glajchwog* na Dzień Żydowski II Szczekocińskiego Festiwalu Dialogu Kultur Yahad

Muzeum Pałac Herbsta

1. ilość przeprowadzonych lekcji muzealnych w roku 2019: 471
liczba osób biorąca udział w wydarzeniach w roku 2019: 7 720

2. cykliczne programy edukacyjne organizowane przez Muzeum Pałac Herbsta

- *Mały Salon Muzyczny* – warsztaty
- *Rodzinny kalejdoskop* – warsztaty
- *Akademia Malucha* – warsztaty
- *Kulturalne rendez-vous* – cykl spotkań/wykładów dla dorosłych

Ponadto organizowane były wydarzenia jednorazowe: warsztaty, spacer, konkursy, spotkania, seminaria

3. działania na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych

- *Podszepty* – projekt dedykowany osobom niewidzącym
- spotkanie edukacyjne z cyklu *Laboratorium dostępności. Udostępnianie sztuki osobom z dysfunkcją wzroku*
- *Muzeum!?!? A co to?* – projekt skierowany do podopiecznych domów dziecka, ognisk wychowawczych, świetlic środowiskowych realizowany w formie
- *Pałacowe zuchy* – projekt skierowany do podopiecznych Fundacji Gajusz (dzieci z chorobami onkologicznymi, ale także zdrowego rodzeństwa) oraz pacjentów Ośrodka Pediatrycznego im. dr J. Korczaka
- warsztaty dla grupy podopiecznych z Fundacji „Promyczek z Andrychowa.

Działania edukacyjne w 100% były finansowane z dotacji podmiotowej MKiDN. Kwota poniesionych wydatków na to zadanie w 2019r. wyniosła 78.369,41 zł.

II Działalność naukowa

a) Publikacje

Publikacje wydane nakładem Muzeum

Marek Chlanda. Studium posłuszeństwa / Study of obedience
Redakcja: Magdalena Kownacka, Anna Saciuk-Gąsowska

Prototypy: Dom Mody Limanka. Nowa Kolekcja / Prototypes: Fashion House Limanka. New Collection
[brozura]
brozura w cyklu *Prototypy*

Prototypy / 02: Codex Subpartum [brozura]
brozura w cyklu *Prototypy*

Prototypy / 03: Carolina Caycedo i Zofia Rydet. Raport troski [brozura]
brozura w cyklu *Prototypy*

Komponowanie przestrzeni. Rzeźby awangardy
Composing the Space. Sculptures in the Avant-Garde
Redakcja: Małgorzata Jędrzejczyk, Katarzyna Słoboda

Międzynarodowa Kolekcja Sztuki Nowoczesnej grupy „a.r.”
The International Collection of Modern Art of the “a.r.” group
Redakcja: Paulina Kurc-Maj, Anna Saciuk-Gąsowska

Awangardowe muzeum

The Avant-garde Museum

Przygotowanie do druku w 2019 roku, ukazanie się tytułu drukiem w 2020 roku

Redakcja: Jarosław Suchan, Agnieszka Pindera

Publikacje współwydane

(Dy)fuzje. Związki literatury i sztuki w Polsce po 1945 roku

Redakcja: Magdalena Lachman, Paweł Polit

Współwydawca: Uniwersytet Łódzki

Herbstowie. Historia fabrykantów

Die Herbsts. Die Geschichte einer Fabrikantenfamilie

Autorki: Dorota Berbelska, Magdalena Michalska-Szałaćka

Współwydawca: Muzeum Sopotu

Patkowski. Ambasador muzyki z Marsa

Autorka: Agnieszka Pindera

Współwydawca: Fundacja Automatophone

Produkcja publikacji: 2019 r.

Ultra Sounds. The Sonic Art of Polish Radio Experimental Studio

Redakcja: David Crowley

Termin wydania: 2019

Współwydawca: Instytut Adama Mickiewicza, ZKM, MIT

Afekt Strzemińskiego: „Teoria widzenia”, rysunki wojenne, Pamięci przyjaciół – Żydów

Autorka: Luiza Nader

Współwydawca: Wydawnictwo IBL PAN w serii Nowa Humanistyka (dofinansowuje WZKW ASP)

Publikacje pracowników wydane poza miejscem pracy wyrażone w liczbach: 26

b) Program publiczny

Program publiczny realizowany jest w różnorodnych formach takich, jak: wykłady, seminaria, spotkania z artystami i kuratorami, dyskusje, sesje naukowe, projekcje filmowe, ale również długofalowe programy badawcze i publikacje. Spotkania organizowane są jako samodzielne prezentacje wybranych zagadnień w ramach prowadzonych programów badawczych oraz jako kontekst dla wybranych wydarzeń w Muzeum Sztuki, przede wszystkim wystaw.

W ramach publicznego programu naukowego zrealizowano następujące działania:

- Cykl zajęć muzealnych dla studentów historii sztuki i kulturoznawstwa
- Cykl otwartych wykładów/seminariów *Początek i koniec życia – aspekty etyczne i ich audiowizualne reprezentacje*
- Cykl wykładów i dyskusji *Post-Industrialia, transformacje*
- Cykl wykładów i dyskusji *Prototypowanie idei* - poświęconych konceptowi „prototypu”.
- Cykl wykładów dla studentów Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi
- Chcę cię tu widzieć. Seminarium poświęcone działaniom partycypacyjnym w instytucjach kultury

- *Bauhaus - nauczanie/ nowy człowiek*. Seminarium w ramach obchodów 100-lecia Bauhausu
- *Laboratorium dostępności. Udostępnianie sztuki osobom z dysfunkcją wzroku* – seminarium
- *Kongres Empatii* – dwudniowe wydarzenie upowszechniające metody bezprzemocowej komunikacji w ramach obchodów Roku Antyfaszystowskiego
- *Cykl 6 spotkań na antresoli biblioteki Muzeum Sztuki:*

Liczba wykładów i spotkań zorganizowanych w ramach programu publicznego: 48

Liczba wykładów pracowników wygłoszonych poza Muzeum: 28

III Zarządzanie zbiorami

a) Muzealia

1. Charakterystyka zbiorów, polityka zakupów

Kolekcja sztuki XX i XXI wieku Muzeum Sztuki w Łodzi jest najstarszym i jednym z najważniejszych zbiorów sztuki nowoczesnej i współczesnej w tej części Europy. Obecnie zbiory liczą blisko dziesięć i pół tysiąca pozycji inwentarzowych autorstwa ponad dwóch tysięcy artystów.

W Muzeum znajdują się ponadto skromniejsze liczebno zbiory sztuki dawnej – ponad trzy i pół tysiąca obiektów.

Zakupy do kolekcji realizowane są corocznie w oparciu o środki pochodzące z programu Narodowa Kolekcja Sztuki Współczesnej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2019 roku zbiory sztuki XX i XXI w. zostały wzbogacone o liczący blisko 400 sztuk zestaw prac Leopolda Buczkowskiego, a także o pojedyncze dzieła Barbary Hammer, Krzysztofa Knittla, Bogusława Schaeffera, Marcina Polaka, Ryszarda Waśki, Teresy Murak, Kajetana Sosnowskiego, Agaty Ingarden, Sanji Iveković, Simone Forti, Caroline Caycedo, Haroona Mirzy, Lawrence’a Abu Hamdana, grupy GCC, a także o dary prac Igora i Svetlany Kopystiańskich, grupy Dom Mody Limanka i Romana Opałki.

Nabytki do kolekcji Muzeum Pałac Herbsta trafiają okazjonalnie; w większości są to dary. MPH nie posiada budżetu na poszerzanie kolekcji.

2. Magazynowanie:

Przechowywanie zgromadzonych zbiorów sztuki XX i XXI wieku odbywa się w warunkach zapewniających ich właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz w sposób dostępny do celów naukowych. Służą temu przestrzenie magazynowe w dwóch budynkach: ms1 i ms2. Na magazyny w budynku ms1 składa się sześć przestrzeni. Wśród nich są pomieszczenia nowopowstałego budynku magazynu studyjnego, w tym dwa udostępniane są do zwiedzania przez gości muzeum. W budynku ms2 mieszczą się ponadto trzy inne przestrzenie magazynowe.

Magazyny zbiorów sztuki dawnej znajdują się na terenie MPH. Magazyny mieszczą się w piwnicy pałacu oraz w wozowni. W tych magazynach umieszczone są zbiory malarstwa, rzemiosła artystycznego i meble. Ponadto MPH posiada magazyny tymczasowe służące do przechowywania mebli i zbiorów malarstwa.

3. Zbiory

Muzealia – zakupy w 2019 r. (stan na dzień 31.12.2019 r.)

ms¹, ms² – 45 poz. – za łączną kwotę: 1.166.884,30 zł

MPH – 0 poz.

Muzealia – dary w 2019 r. (stan na dzień 31.12.2019 r.) - 18 poz. za łączną kwotę 1.088.422,40 zł,- zł:

ms¹, ms² – 18 poz. - za łączną kwotę 1.088.422,40,- zł,

MPH – 0 poz.

Ruch muzealiów - wypożyczenia do Muzeum Sztuki w Łodzi (od instytucji i od osób fizycznych): 402 wpisy | 636 skreśleń

Ruch muzealiów - wypożyczenia z Muzeum Sztuki w Łodzi (tylko do instytucji): 178 wpisów | 274 skreślenia

Ilość pozycji inwentarzowych w roku 2019 (ms1, ms2, MPH): własne 14 117 | depozyty 862

Liczba obiektów zdigitalizowanych w roku 2019: 617

b) Zbiory archiwalne i biblioteczne

1. Charakterystyka zbiorów:

Zbiory biblioteki kształtowane są jako księgozbiór fachowy z zakresu historii sztuki i pokrewnych nauk humanistycznych. Obejmują księgozbiór liczący ponad 45 tys. pozycji inwentarzowych, w tym blisko 27 tys. katalogów wystaw krajowych i zagranicznych oraz katalogi wystaw polskich od lat sześćdziesiątych XX wieku. Najcenniejsze dokumenty, dotyczące głównie szeroko rozumianej awangardy, przechowywane są w zbiorach dokumentacji specjalnej.

2. Magazynowanie:

Przechowywanie zbiorów odbywa się w warunkach zapewniających ich właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, umożliwiając dostępny do nich w celach naukowych. Zbiory udostępniane są prezencyjnie. Powierzchnia magazynów wraz z czytelnią to około 200 m².

3. Zbiory biblioteczne:

Zakupy w roku 2019 (stan na dzień 31.12.2019 r.) – 50 jednostek inwentarzowych za łączną kwotę 6 419,24 zł

Dary (w tym ujawnienia tzw. starego zasobu) w roku 2019 (stan na dzień 31.12.2019 r.) – 183 jednostki inwentarzowe za łączną kwotę 59 476,80 zł

Ruch muzealiów - wypożyczenia do Muzeum Sztuki w Łodzi (od instytucji i od osób fizycznych): brak

Ruch muzealiów - wypożyczenia z Muzeum Sztuki w Łodzi (tylko do instytucji): 18 wpisów; 41 skreśleń

Ilość pozycji inwentarzowych w roku 2019 (stan ogólny księgozbioru): 46 370 jednostek inwentarzowych

c) Konserwacja

Przeprowadzone w roku 2019 konserwacje: 45 pełnych | 58 częściowych | 294 zabezpieczających

Stany zachowania (wykonana w MS) :

Użyczenia – 395 (IV kwartały)

Wypożyczenia – 224 (IV kwartały.)

Razem: st. zach. 395 + 224 = 619

Opisy stanów zachowania i technik 75 prac z kolekcji a.r.

Opisy obiektów zakupionych i darowanych: 756

Znakowanie obiektów wpisanych do inwentarza: 176

IV Zarządzanie zasobami ludzkimi

a) Dialog społeczny

W 2019 r. Muzeum Sztuki działały dwie organizacje związkowe. W 2019 r. Dyrekcja instytucji i zakładowe organizacje związkowe podjęły cztery porozumienia dotyczące zmian zapisów w treści regulaminu wynagradzania oraz ustalenia nowego regulaminu wydatkowania środków w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji, w dniu 20 maja 2008 r. została powołana, przez ówczesnie działającą w Muzeum Sztuki zakładową organizację związkową, Rada Pracowników, która zakończyła swoją czteroletnią kadencję w maju 2012 r. W lutym 2012 r. Przedstawiciele poszczególnych komórek organizacyjnych zostali poinformowani o możliwości wyboru

kolejnej Rady Pracowników. Do chwili obecnej, pracownicy nie skorzystali z uprawnienia wyboru swojego przedstawicielstwa w postaci Rady Pracowników.

b) Komunikacja

oprócz ustawowego dialogu społecznego oraz konsultacji z zakładowymi organizacjami związkowymi działającymi w Muzeum, Dyrekcja instytucji aktywnie wykorzystuje inne drogi komunikacji do prowadzenia stałego dialogu z pracownikami tj.:

- organizuje zebrania przedstawicieli poszczególnych komórek organizacyjnych,
- zwołuje cykliczne spotkania robocze zespołów projektowych,
- prowadzi rozmowy indywidualne z pracownikami,
- regularnie przesyłana jest poczta elektroniczna w postaci newsletterów informująca o bieżących działaniach prowadzonych przez Muzeum,
- jako narzędzie komunikacji wykorzystywana jest nowoczesna platforma elektroniczna Adonis.

c) Zarządzanie zasobami ludzkimi

By podnosić kwalifikacje kadry kierowniczej i wszystkich pracowników zwiększane są środki na różnego rodzaju szkolenia. Pracownicy chcący podnieść swoje wykształcenie są wspomagani. Podejmowane w Muzeum działania w obszarach przywództwa, promowania szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji, przekazywania uprawnień, reagowania na zmiany, które mogą wpływać na kształtowanie się potrzeb i oczekiwań klientów, tworzą kulturę organizacyjną Muzeum Sztuki w Łodzi.

W roku 2019 w szkoleniach, warsztatach i seminariach wzięły udział 92 osoby.

Udział w konferencjach, konsultacjach, panelach dyskusyjnych w roku 2019 wzięło udział 265 osób.

d) Kształtowanie polityki płacowej

Rok 2019 został zamknięty ze stanem zatrudnienia na poziomie 143 etatów / 148 osób, z czego:

- średnie wynagrodzenie miesięczne wynagrodzenie z wypłatami jednorazowymi szacowane było na poziomie 4 786 zł,
- średnie zatrudnienie 142 etaty,
- wykonanie funduszu osobowego płac na koniec 2019 roku zamknięto na poziomie 8 152 tys.;

V Zmiany w zarządzaniu mieniem: Brak

VI Inwestycje

1. Ze środków europejskich:

a) Rewitalizacja infrastruktury Muzeum Sztuki w Łodzi - Gdańska 43

umowa o dofinansowanie nr POIS.08.01.00-00-0025/16

dofinansowanie: ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

całkowity koszt realizacji projektu: 17 623 896,61 PLN

przyznano dofinansowanie w kwocie: 12 242 057,00 PLN

realizacja projektu została zakończona (28.02.2019 roku)

2. Ze środków krajowych:

a) Rozwój „Międzynarodowej Kolekcji Sztuki XX i XXI w.” Muzeum Sztuki w Łodzi – etap VIII

Program Ministra KiDN Narodowe Kolekcje Sztuki Współczesnej

Całkowity koszt realizacji projektu: 1 177 550,00 PLN

Przyznano dofinansowanie w kwocie: 1 000 000,00 PLN

projekt zrealizowany

c) Prace konserwatorskie i restauratorskie Sali Balowej w Muzeum Palacu Herbsta, etap I

program: Ochrona zabytków 2019 (program UMWŁ)

całkowity koszt realizacji projektu: 94 273,00 PLN

przyznano dofinansowanie w kwocie: 84 500,00 PLN

projekt zrealizowany

f) Rewitalizacja ogrodu Muzeum Palacu Herbsta 2019 r. – etap III

program: Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej (program WFOŚIGW w Łodzi)

całkowity koszt realizacji projektu: 37 000,00 PLN
wnioskowane dofinansowanie w kwocie: 31 000,00 PLN
projekt zrealizowany

VII Współpraca krajowa i zagraniczna

a) Współpraca krajowa:

Muzeum podejmuje oraz kontynuuje współpracy krajowe w różnych obszarach działań merytorycznych, skupionych przede wszystkim wokół współtworzenia wystaw czasowych, działań naukowych, wydawniczych oraz popularyzatorsko-edukacyjnych. W 2019 Muzeum:

- współorganizowało wystawy z **Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia 1, Gdańsk; Centrum im. Ludwika Zamenhofa, Białystok; Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim;**
- współpracę wydawniczą prowadziło z **Wydawnictwem Uniwersytetu Łódzkiego; Muzeum Sopotu; Fundacją Automaton; Instytutem Adama Mickiewicza i Wydawnictwem IBL PAN;**
- nawiązało współpracę naukową, polegającą przede wszystkim na prowadzeniu wspólnych projektów badawczych oraz seminariów, a także wspieraniu kształcenia kierunkowego studentów z: **Uniwersytetami Łódzkim i Jagiellońskim, Akademią Sztuk Pięknych, Akademią Muzyczną, Uniwersytetem Medycznym, Instytutem Pileckiego;**
- w ramach działań popularyzatorsko-edukacyjnych Muzeum współpracowało z: **Zespołem Szkół w Szczekocinach** (pomoc w otwarciu Galerii Neon w Szczekocinach), **Polskim Związkiem Głuchych, Fundacją bez barier, Fundacją Prodeste, szpital psychiatrycznymi z Czechosłowackiej i „Kochanówką”, Szpitalem im. Korczaka, świetlicami środowiskowymi.**

b) Współpraca zagraniczna:

- kontynuacja rozpoczętej w 2012 roku współpracy z Museum of Modern Art w Nowym Jorku w ramach programu *C-MAP (Contemporary and Modern Art Perspectives)*, analizującego aktywność artystyczną w regionach do niedawna marginalizowanych przez kulturowe centra Zachodu. Muzeum Sztuki jest instytucjonalnym partnerem w badaniach dotyczących Europy Środkowo-Wschodniej. Wzajemne poznanie i wymiana doświadczeń instytucji pionierskich w zakresie budowania kolekcji sztuki nowoczesnej mają stanowić punkt wyjścia dla dalszych wspólnych przedsięwzięć. Obecnie prowadzone są rozmowy na temat wspólnego wydania pierwszego tłumaczenia na język angielski *Teorii widzenia* Władysława Strzemińskiego;
- udział w projekcie **Marie Curie ITN New Approaches in the Conservation of Contemporary Art (NACCA)**. NACCA to czteroletni, interdyscyplinarny projekt koordynowany przez Uniwersytet w Maastricht. Jest to program badawczo-edukacyjny szkolący nowe pokolenie profesjonalnych kuratorów, konserwatorów i naukowców. W jego ramach współpracują ze sobą uniwersytety, muzea i inne instytucje kultury. Piętnastu młodych studentów z sześciu krajów prowadziło badania doktoranckie w dziedzinie ochrony i konserwacji dzieł sztuki. W prowadzonego programu powstała praca doktorancka Joanny Kieliszek pod przewodnictwem prof. dr hab. Iwony Szmelter pt. *The values and valuationsof modern and contemporary visual art*.
- monograficzna wystawa twórczości kluczowych postaci związanych z awangardą dwudziestolecia międzywojennego w Polsce, Władysława Strzemińskiego i Katarzyny Kobro, w **Gemeentemuseum den Haag**. Wystawa trwała od 22 marca do 30 czerwca 2019;
- współpraca z **ZKM w Karlsruhe** dotycząca publikacji o Eksperymentalnym Studiu Polskiego Radia;
- współpraca z Kumu Art Museum w Talinie (Estonia) przy wystawie *Be Fragile! Be Brave!*
- udział dyr. Jarosława Suchana w pracach Zarządu **CIMAM** (International Committee for Museums and Collections of Modern Art), do członkostwa, w którym został ponownie powołany w roku 2016. Zaangażowanie w prace CIMAM skutkuje intensyfikacją kontaktów z muzeami i ekspertami muzealnymi na całym świecie, a zarazem pozwala osiągnięcia Muzeum Sztuki wprowadzać w obieg globalny. Podczas zeszłorocznego walnego zgromadzenia CIMAM International Committee for Museums and Collections of Modern Art decyzją Zarządu prawo do zorganizowania kongresu tej prestiżowej organizacji w 2020 roku przyznano Łodzi i Gdańskowi. Za organizację przedsięwzięcia odpowiadać będzie Muzeum Sztuki w Łodzi oraz Muzeum Narodowe w Gdańsku.

Ponadto realizowana jest standardowa współpraca zagraniczna, wynikająca z wypożyczania dzieł z kolekcji (w tym kurierowanie dzieł), licznych kwerend w zbiorach, wymiany informacji o wystawach, m.in. z: Centre Georges Pompidou; Galeria Mesta Bratislavy; Qatar Museums; Fondazione Querini Stampalia; Kunsthaus Graz; Colezione Maramotti; Nachlass Erich Heckel; Tate Modern; The Museum of Modern Art; Kunstmuseum Basel; Van Abbemuseum; Kultur Forum Dresden; Pori Art Museum; The National Museum in Tokyo; Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia; Hauser&Wirth New York i inne.

W związku z wypożyczeniami, jak i działalnością naukowo-badawczą, w tym kwerendami, pracownicy Muzeum Sztuki odbyli **23** wyjazdy zagraniczne.

VIII Inne

a) Kontrole

1. 07.05.2019–31.05.2019 — Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; kontrola dot. oszczędnego i racjonalnego gospodarowania środkami pochodzącymi z dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w latach 2017-2018;
2. 03.07.2019–18.07.2019 — Państwa Inspekcja Pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy w Łodzi; kontrola z zakresu prawa pracy;
3. 10.09.2019–10.09.2019 — Centrum Obsługi Przedsiębiorcy; kontrola wykorzystania środków finansowych Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013;
4. 16.06–24.10.2019 — Archiwum Państwowe w Łodzi, kontrola archiwum zakładowego;
5. 28.11-16.12.2019 — Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, kontrola zamówień publicznych;
6. 28.11-16.12.2019 — Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, kontrola zamówień publicznych;
7. 28.11-30.12.2019 — ZUS I o. Łódź,

b) Frekwencja

W roku 2019 w wydarzeniach organizowanych przez Muzeum Sztuki w Łodzi wzięło ogółem udział **303 690** osób.

Muzeum Sztuki w Łodzi odwiedziło **162 320** osób

Wystawy organizowane za granicą zobaczyło **141 370** osób

Frekwencja w czasie Nocy Muzeów kształtowała się następująco: ms¹: **1078** osób, ms²: **1975** osób, MPH: **2133** osób.